

zol 19,14 NLG en itraconazol 23,50 NLG (Farmacotherapeutisch Kompas 2000-2001).

De conclusie van deze review sluit aan bij het advies van de NHG-standaard Fluor Vaginalis om bij een eerste infectie te behandelen met vaginaal clotrimazol of miconazol. In overleg met de vrouw heeft de huisarts een goed alternatief in de vorm van een korte orale behandeling met fluconazol of itraconazol.

Ongeacht de soort behandeling blijft er een groep van ongeveer 20% vrouwen die

geen baat heeft bij de behandeling. Deze groep is onder te verdelen in vrouwen met klachten zonder aanwezigheid van *Candida*, met klachten en aanwezigheid van *Candida*, en zonder klachten met aanwezigheid van *Candida*. Uit de review wordt niet duidelijk waardoor dit veroorzaakt wordt. Het zou kunnen dat bij deze vrouwen de vaginitis een andere oorzaak heeft, alhoewel in de meeste onderzoeken vrouwen met gelijktijdig andere infecties als *Chlamydia* en *Trichomonas* uitgesloten werden. Men kan denken aan andere factoren zoals chemische irritatie

(parfum, zeep) of mechanische prikkeling (tampons, coïtus). Ook kunnen andere *Candida*-species een rol spelen, zoals de non-albicans-soorten *Candida glabrata* en *Candida krusei*, die mogelijk minder gevoelig zijn.

Het is van belang dat de huisarts zich realiseert dat bij één op de vijf vrouwen de behandeling van de vaginale *Candida*-infectie de klachten niet wegneemt, en dat zorgvuldige anamnese en onderzoek nodig zijn om erachter te komen, door welke factoren dit bepaald wordt.

Vera Kampschöer

Boeken

Het medisch jaar 2000

Van Es JC, Keeman JN, De Leeuw PW, Verstraete M, redactie. *Het medisch jaar 2000*. Houten/Diegem, Bohn Stafleu Van Loghum, 2000; 229 bladzijden, NLG 125,-. ISBN 90-313-34081.

Vijfentwintig jaar lang bood de jaarlijkse uitgave *Het Medisch Jaar* steeds binnen enkele jaren een min of meer compleet beeld van de geneeskundige ontwikkelingen van de tijd. De redactie nodigde daar, goed gespreid vanuit de verschillende specialismen, auteurs voor uit. Doelstelling daarbij was informatie vanuit de verschillende deelgebieden van de geneeskunde te verschaffen aan de beoefenaars van de andere deelgebieden ten behoeve van de samenhang in de geneeskundige praktijk.

Dit jaar koos de redactie een andere formule om haar oorspronkelijke doelstelling te bereiken. Zij selecteerde vanuit de Nederlandstalige literatuur zeven actuele thema's, waarover vragen aan deskundigen van uiteenlopende disciplines werden voorgelegd. Aldus ontstond een aantal rondom een thema gegroepeerde artikelen die deze thema's, soms op verrassende wijze, nader uitdiepen.

De behandelde thema's zijn: screening op borstkanker, chronische vermoeidheid, anorexia en boulimia nervosa, insulineresistentie en diabetes mellitus type 2,

erfelijksadvies bij infertiliteit, infectieziekten bij ouderen en depressie na myocardinfarct. Steeds wordt getracht de wetenschappelijke ontwikkelingen te vertalen naar de praktijk, waar nodig ethische aspecten toe te lichten, de rol van de generalist/huisarts te formuleren en ook weer kritisch te kijken naar uitgangspunten en vooronderstellingen. De patiënt komt helaas slechts eenmaal aan het woord, terwijl de thematiek zich er toch op meer plaatsen toe leent het patiëntenperspectief te belichten. Daarentegen geeft de cultuurfilosofische benadering van een thema als het chronisch-vermoeidheidssyndroom weer een heel verrassend en herkenbaar perspectief aan een patiëntprobleem, waarop de geneeskunde vanuit haar gebruikelijke eenzijdige werkwijze geen antwoord heeft. 'Gaaf het om oorzaken (verklarende reducties) of om uitingen (biopsychosociale verschijningsvormen) van ziekte?' zoals de verzekeringsarts Simon Knepper zich in zijn verhelderende bijdrage over dit zelfde thema afvraagt.

Zo relateert de internist/geriater Fiolet het belang van epidemiologie, diagnostiek en risicofactoren van infectieziekten bij ouderen met het geriatrisch adagium dat het uiteindelijk de bedoeling is leven aan de jaren toe te voegen en niet andersom, terwijl zijn collega Peetermans, internist/infectiearts, heel prak-

tisch en concreet en voorzien van heldere illustraties aanbevelingen geeft voor behandeling met antibiotica.

De nieuwe opzet van het boek mag geslaagd genoemd worden. De gekozen onderwerpen beslaan een breed terrein van de geneeskunde en zijn veelal onderwerp van verandering van inzichten en discussie. De geformuleerde vragen sluiten zeer wel aan bij de actualiteit en gaan controverses niet uit de weg. Zij sturen de antwoorden ook zodanig dat per thema een levendig en 'breed' beeld ontstaat van wat er op dit moment leeft. Ik kan mij zo voorstellen dat hiermee de doelstellingen beter dan voorheen worden gehaald.

Joke Schultes-van de Pol

Prenatale screening

Gezondheidsraad. *Prenatale screening. Downsyndroom, neuraalbuisdefecten, routine-echoscopie*. Den Haag: Gezondheidsraad, 2001; publicatienummer 2001/11. 219 pagina's. ISBN:90-5549-374-0. Besteladres: order@gr.nl

Op verzoek van de Minister van VWS heeft de Gezondheidsraad aanbevelingen geformuleerd over prenatale screening op Downsyndroom en neuralebuisdefecten, en over routine-echoscopie. Dit op basis van uitgebreide literatuurstudie en